هشدار بانک مرکزی درباره کلاهبرداری با عنوان خرید و فروش وام

بانک مرکزی اعلام کرد: هرگونه واگذاری یا خرید و فروش تسهیلات بانکی و تبلیغ آن غیرقانونی است و می‌تواند پیگردهای قانونی را برای تبلیغ کنندگان به دنبال داشته باشد. به گزارش تجارت به نقل از بانک مرکزی، در پی انتشار تبلیغات در فضای مجازی و ارسال پیامک به افراد درخصوص اعطای وام و خرید و فروش آن، به آگاهی هموطنان می‌رساند این موارد با هدف کلاهبرداری و سوءاستفاده از اطلاعات شهروندان توسط افراد سودجو صورت می‌گیرد و لازم است هموطنان از ارتباط با این سودجویان پرهیز کنند. همچنین در اختیار گذاشتن مدارک هویتی و حساب‌های بانکی به افراد ناشناس به بهانه دریافت یا فروش وام، شهروندان را در قبال جرائم احتمالی مالی و پولشویی به عنوان شریک جرم مسئول می‌سازد. لازم به ذکر است تسهیلات بانکی صرفاً بر اساس ضوابط مصوب بانک مرکزی و از سوی شبکه بانکی به اشخاص حائز شرایط تعلق می‌گیرد و قابلیت خرید، فروش یا انتقال به غیر (جز در موارد خاص) را ندارد. همچنین، بر اساس ماده ۱۵ «دستورالعمل اجرایی تبلیغات اشخاص تحت نظارت» ابلاغ شده به شبکه بانکی در تاریخ ۷ شهریور ماه ۱۴۰۵، انجام هرگونه تبلیغات در زمینه خرید و فروش تسهیلات، امتیازهای اخذ تسهیلات، انواع سپرده بانکی، مجوزهای تاسیس و فعالیت اشخاص تحت نظارت و همچنین اجاره حساب ممنوع است.

حضور ایران در بانک توسعه بریکس در مراحل نهایی قرار دارد

رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی گفت: وزارت اقتصاد با هدف تقویت دیپلماسی اقتصادی، استفاده مؤثرتر از ظرفیت بریکس و شانگهای و گسترش تبادلات تجاری و مالی را دنبال می‌کند. مهدی حیدری رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران گفت: با توجه به شرایط حاکم بر کشور، وزارت اقتصاد برنامه‌های گسترده‌ای را در حوزه دیپلماسی اقتصادی تدوین کرده است. حیدری افزود: سفر وزیر اقتصاد به روسیه و هند در هفته‌های گذشته نیز در همین چارچوب انجام شد که نتایج خوبی به همراه داشت و این سفرها ادامه خواهد داشت. وی در مصاحبه با سیما، حضور مؤثرتر ایران در مجامعی مانند بریکس و شانگهای را از دیگر برنامه‌های وزارت اقتصاد عنوان کرد و گفت: اجلاس بریکس فرصت مناسبی برای گفت‌وگو و تعامل با کشورهای عضو این گروه است؛ کشورهایی که بیش از ۴۰ درصد جمعیت جهان و بیش از ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی و تجارت جهانی را دربرمی‌گیرند. رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران ادامه داد: در اجلاس اخیر بریکس، جلسات مؤثر و خوبی با وزرای اقتصاد کشورهای عضو برگزار شد و در سفر به هند نیز با وزیر اقتصاد و رئیس بانک مرکزی این کشور دیدار و گفتگو داشتیم.

وزیر امور اقتصادی و دارایی:

نظام مالیاتی باید همزمان درآمد و تولید را تقویت کند

وزیر امور اقتصادی و دارایی با تأکید بر ضرورت تأمین منابع مالی دولت، توجه به وضعیت تولید، کسب‌وکارها و فعالان اقتصادی را از الزامات نظام مالیاتی دانست.

سید علی مدنی‌زاده در اجلاس مدیران مالیاتی سراسر کشور با تأکید بر هر دو مأموریت سازمان اظهار کرد: مسیر افزایش درآمدهای مالیاتی باید همزمان با تحول نظام مالیاتی، هوشمندسازی و توجه به شرایط مؤدیان دنبال شود.

وی با اشاره به اینکه حضورش در این اجلاس برای او اهمیت ویژه‌ای داشته است، از رئیس کل سازمان امور مالیاتی، معاونان، مدیران و کارکنان این مجموعه تشکر کرد و عملکرد سازمان در شرایط جنگی را افتخارآمیز توصیف کرد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی تصریح کرد: کارکنان سازمان در شرایطی که اداره اقتصاد کشور با دشواری‌های بیشتری همراه شده وظیفه خود را بر اساس برنامه‌های تعیین‌شده دنبال کرده‌اند و این تلاش شایسته تقدیر است و امیدواریم این مسیر در ماه‌های آینده نیز ادامه پیدا کند.

مدنی‌زاده با اشاره به شرایط جنگ اقتصادی بیان کرد: حتی با پایان یافتن جنگ و رفع تحریم‌ها، آثار اقتصادی آن ممکن است برای مدتی ادامه داشته باشد. کارکنان نظام اقتصادی دولت در این شرایط در خط مقدم ایستاده‌اند؛ سازمان امور مالیاتی نیز یکی از مجموعه‌هایی است که نقش مستقیمی در تأمین منابع مالی دولت و پشتیبانی از فعالیت‌های اقتصادی دارد.

وی تأکید کرد: در شرایط فعلی چاره‌ای جز تأمین منابع لازم برای اداره کشور وجود ندارد و انتظار می‌رود سازمان امور مالیاتی برای تحقق اهداف درآمدی همراهی بیشتری داشته باشد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی ادامه داد: تأمین منابع تنها یک سوی مسئله است و به همان اندازه باید به تاب‌آوری مردم توجه داشت؛ تاب‌آوری‌ای که بخش مهمی از آن به وضعیت تولید، کسب‌وکارها و فعالان اقتصادی بازمی‌گردد.

به گفته مدنی‌زاده، سازمان امور مالیاتی در نقطه‌ای قرار گرفته است که از یک سو باید منابع مالی دولت را تأمین و مالیات وصول کند و از سوی دیگر با شرایط دشوار اقتصادی بسیاری از کسب‌وکارها مواجه است. همین دوگانه کار سازمان را دشوارتر می‌کند.

وی با اشاره به اینکه بسیاری از مدیران و کارکنان مالیاتی در استان‌ها ارتباط مستقیم با مردم و فعالان اقتصادی دارند و نوع رفتار آنها اهمیت زیادی دارد، از مدیران مالیاتی خواست در مواجهه با فعالان اقتصادی، شرایط واقعی آنها را نیز در نظر بگیرند و در مواردی که یک فعال اقتصادی واقعاً با مشکل مواجه شده است، موضوع را در چارچوب اختیارات قانونی پیگیری کنند.

وزیر اقتصاد در ادامه با اشاره به اینکه اگر قرار باشد کشور بدون اتکا به درآمدهای نفتی و بر اساس درآمدهای مالیاتی اداره شود، اظهار کرد: افزایش درآمدهای مالیاتی متناسب با نیازها و هزینه‌های کشور اجتناب‌ناپذیر است. البته این افزایش درآمد نباید فقط از طریق افزایش فشار بر مؤدیانی که حالا مالیات می‌پردازند دنبال شود.

مدنی‌زاده بهبود سیستم مالیاتی، هوشمندسازی نظام مالیاتی، اصلاح قوانین و مقررات، کاهش معافیت‌ها و اصلاح سایر اجزای نظام مالیاتی را مسیر تحقق این هدف دانست و افزود: تحول نظام مالیاتی در وزارت اقتصاد تعریف شده و پس از تکمیل این فرایند، سازمان امور مالیاتی با ساختار بازطراحی شده فعالیت خواهد کرد.

وی کارکنان نظام اقتصادی دولت را در شرایط جنگ اقتصادی در خط مقدم توصیف کرد، تعبیری که در مورد سازمان امور مالیاتی بیش از هر چیز به نقش آن در تأمین منابع کشور بازمی‌گردد.

سید محمدهادی سبحانیان، رئیس کل سازمان امور مالیاتی نیز با تشریح عملکرد این سازمان در سال گذشته، از توسعه زیرساخت‌های فناوری و افزایش تحقق درآمدها گفت و در عین حال خواستار پشتیبانی جدی‌تر دستگاه‌های حاکمیتی، رفع موانع اجرای مأموریت‌های مالیاتی و حمایت از سرمایه انسانی سازمان شد.

وی با اشاره به اینکه عملکرد مجموعه در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل بهتر بوده است، افزود: این عملکرد را باید در چارچوب مجموعه اقداماتی دید که طی سال‌های اخیر برای ایجاد زیرساخت‌های جدید در سازمان انجام شده است.

رئیس کل سازمان امور مالیاتی با اشاره به نقش فناوری تأکید کرد: اقداماتی که در حوزه هوشمندسازی مالیاتی انجام شده این امکان را فراهم کرده است که سازمان بدون ایجاد کمترین تنش و نارضایتی، میزان تحقق درآمدها و عملکرد بخش‌های مختلف را افزایش دهد. سبحانیان تعامل با بخش خصوصی را یکی دیگر از محورهای عملکرد سازمان دانست و بیان کرد: ارتباط با فعالان اقتصادی به‌صورت مستمر دنبال می‌شود و مدیران و کارکنان سازمان، جلسات هفتگی و حتی ارتباطات نزدیک‌تری با بخش خصوصی دارند. همچنین سازمان در مسیری با سرعت بالا در حال حرکت است، اما در این مسیر با موانع جدی روبه‌روست و بخش‌های مختلف حاکمیت باید بیش از گذشته در کنار سازمان قرار گیرند. رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور در پایان مسئله سرمایه انسانی را از دیگر موضوعاتی دانست که باید در کنار تحول نظام مالیاتی مورد حمایت و توجه جدی قرار گیرد.

یک کارشناس: به تیم اقتصادی هماهنگ نیاز داریم

تورم با مُسکن ارزی درمان نمی‌شود

یک کارشناس اقتصادی با تاکید بر اینکه کاهش پایدار تورم با اقدامات مقطعی در بازار ارز محقق نمی‌شود، گفت: مهار تورم نیازمند هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و ارزی، کنترل رشد نقدینگی و انضباط مالی دولت است و نمی‌توان مسئولیت آن را به یک نهاد یا دستگاه واگذار کرد.

مرتضی اله داد – رئیس سابق موسسه عالی بانکداری – درباره چشم‌انداز تورم پس از کاهش محدودیت‌های ناشی از شرایط جنگی اظهار کرد: حتی اگر شرایط سیاسی و اقتصادی کشور تغییر کند و برخی محدودیت‌ها کاهش یابد، نباید انتظار داشت که صرفاً با تغییر شرایط بیرونی، تورم به‌صورت پایدار کاهش پیدا کند. کاهش پایدار تورم نیازمند اصلاحات اقتصادی، کنترل رشد نقدینگی، انضباط مالی و سیاست ارزی منسجم است.

او افزود: تورم در اقتصاد ایران حاصل مجموعه‌ای از عوامل است و نمی‌توان مسئولیت کنترل آن را صرفا بر عهده بانک مرکزی یا وزارت امور اقتصادی و دارایی گذاشت. اگر سیاست مالی دولت، سیاست پولی بانک مرکزی و سیاست ارزی در یک جهت حرکت نکنند، حتی اقدامات درست هر یک از این نهادها می‌تواند تحت تاثیر سیاست‌های ناهماهنگ سایر بخش‌ها قرار گیرد.

▪ تجربه برنامه سوم توسعه

معاون سابق اقتصادی اتاق ایران با اشاره به تجربه اجرای برنامه سوم توسعه در دولت اصلاحات گفت: اوایل دهه ۱۳۸۰ یکی از دوره‌های قابل مطالعه در اقتصاد ایران است. در این دوره، اصلاحات مهمی در نظام ارزی و اقتصادی انجام شد و در سال ۱۳۸۱ نظام چندنرخی ارز به سمت یکسان‌سازی حرکت کرد. صندوق بین‌المللی پول نیز در گزارش سال ۲۰۰۲ خود، از اجرای یکسان‌سازی نرخ ارز و گذار نسبتاً روان به نظام جدید ارزی ایران استقبال کرده و آن را عاملی برای افزایش اعتماد فعالان اقتصادی به روند اصلاحات دانسته است.

اله داد ادامه داد: البته باید توجه داشت که منظور از تجربه موفق آن دوره، «ثابت نگه داشتن مصنوعی نرخ ارز» نبود؛ بلکه ایجاد ثبات نسبی در چارچوب یک نظام ارزی مدیریت‌شده و همراه با مجموعه‌ای از اصلاحات اقتصادی بود. این تفاوت بسیار مهم است. در آن دوره، هماهنگی میان بخش‌های مختلف اقتصادی در شکل‌گیری یک رویکرد منسجم اقتصادی اهمیت داشت. البته ثبات نسبی آن دوره را نمی‌توان صرفاً به عملکرد افراد نسبت داد و باید مجموعه شرایط اقتصادی، درآمدهای نفتی، اصلاحات ساختاری و سیاست‌های مالی و پولی را نیز در نظر گرفت.

▪ ثبات ارزی بدون انضباط مالی پایدار نیست

وی با تاکید بر اینکه ثبات ارزی و کنترل تورم دو موضوع به هم پیوسته هستند، گفت: اگر دولت با کسری بودجه مواجه باشد و این کسری از طریق افزایش بدهی به شبکه بانکی یا بانک مرکزی تامین شود، کنترل نقدینگی دشوار خواهد شد و در نهایت فشار تورمی و ارزی افزایش پیدا می‌کند. تجربه همان دوره نیز نشان داد که حتی پس از ایجاد ثبات نسبی در بازار ارز، رشد بالای نقدینگی و سیاست مالی انبساطی می‌تواند فشارهای تورمی ایجاد کند.

وی تصریح کرد: بنابراین درس مهم دهه ۸۰ این نیست که می‌توان با تزریق ارز، نرخ ارز را برای مدت طولانی ثابت نگه داشت؛ بلکه درس آن دوره این است که ثبات ارزی زمانی امکان‌پذیر و پایدارتر است که پشتوانه آن سیاست‌های مالی و پولی منضبط، منابع ارزی مناسب و یک سیاست اقتصادی هماهنگ باشد.

▪ کنترل تورم، مسئولیت یک نهاد نیست

این استاد اقتصاد گفت: امروز نیز اگر هدف دولت کاهش پایدار تورم است، باید میان بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه و دستگاه‌های اقتصادی مرتبط، یک چارچوب مشترک سیاستگذاری وجود داشته باشد. بانک مرکزی باید بتواند رشد نقدینگی و ناترازی نظام بانکی را مدیریت کند؛ دولت باید کسری بودجه را کنترل و ساختار هزینه‌ها و درآمدهای خود را اصلاح کند و سیاست ارزی نیز باید به گونه‌ای طراحی شود که ضمن جلوگیری از شوک‌های شدید، با واقعیت‌های تورمی و بنیادی اقتصاد سازگار باشد.

اله داد افزود: در واقع، اقتصاد به یک «رهبر» اقتصادی منفرد نیاز ندارد؛ به یک تیم اقتصادی هماهنگ با هدف مشترک نیاز دارد. تصمیمات اقتصادی اگر به صورت جزیره‌ای اتخاذ شوند، ممکن است اثر یکدیگر را خنثی کنند.

▪ تفاوت «ثبات» با «تثبیت» نرخ ارز

وی درباره سیاست ارزی نیز گفت: باید میان ثبات نرخ ارز و تثبیت مصنوعی آن تفاوت قائل شد. تثبیت یک نرخ مشخص در شرایطی که تورم داخلی بالا است، در بلندمدت می‌تواند موجب کاهش رقابت‌پذیری تولید و ایجاد فشار برای تعدیل شدیدتر نرخ ارز شود.

همتی:

سرمایه‌گذاری باید به ایجاد قابلیت و قدرت رقابت بنگاه‌ها منجر شود

رئیس کل بانک مرکزی ایران با تأکید بر ضرورت تغییر رویکرد در سرمایه‌گذاری گفت: در شرایط متغیر امروز، سرمایه‌گذاری نباید صرفاً به ایجاد دارایی منجر شود، بلکه باید به افزایش قابلیت، توانمندی، قدرت رقابت و ارزش‌آفرینی بنگاه‌ها منجر شود.

عبدالناصر همتی در همایش تأمین مالی و سرمایه‌گذاری استان اردبیل اظهار کرد: کشور در شرایطی تحت فشارهای اقتصادی، روانی، تبلیغاتی و تحریمی قرار دارد که با وجود این فشارها، تولید، پیشرفت و حرکت جامعه متوقف نشده است.

وی افزود: مسئولان به صورت روزمره برای جلوگیری از توقف فعالیت‌های اقتصادی و تداوم حرکت کشور تلاش می‌کنند و برگزاری چنین همایش‌هایی نیز می‌تواند مسیرهای آینده تأمین مالی و سرمایه‌گذاری را مشخص کند.

رئیس کل بانک مرکزی ایران با اشاره به تغییرات سریع در محیط کسب‌وکار بیان کرد: فناوری، رفتار مشتریان، زنجیره تأمین و مدل‌های کسب‌وکار در حال تغییر است و عمر مزیت‌های رقابتی نیز کوتاه‌تر شده، بنابراین نمی‌توان با همان نگاه گذشته درباره سرمایه‌گذاری تصمیم گرفت.

همتی ادامه داد: در گذشته سرمایه‌گذاری بیشتر به معنای تأمین ماشین‌آلات، ساختمان، تجهیزات و امکانات بود، اما امروز باید بررسی شود که منابع چگونه تخصیص پیدا کنند تا قابلیت، توانمندی و قدرت رقابت بنگاه در آینده افزایش یابد.

وی با بیان اینکه صرف ایجاد دارایی نمی‌تواند موفقیت یک سرمایه‌گذاری را تضمین کند، گفت: ممکن است پروژه‌ای با سرمایه‌گذاری بسیار سنگین ایجاد شود اما به دلیل نداشتن قدرت رقابت و توان سازگاری با شرایط جدید، در صورت تغییر نرخ ارز، شرایط بازار یا رفتار مشتریان با مشکل مواجه شود.

رئیس کل بانک مرکزی ایران تصریح کرد: اگر در سرمایه‌گذاری صرفاً به ایجاد دارایی توجه کنیم اما قابلیت لازم برای رقابت و تطبیق با شرایط جدید ایجاد نشود، منابع مالی به نتیجه مطلوب نمی‌رسد. همتی با تأکید بر ضرورت تغییر نگاه به تأمین مالی افزود: موضوع مهم این است که ابتدا مشخص شود بنگاه اقتصادی باید در چه حوزه‌ای سرمایه‌گذاری کند و آیا این سرمایه‌گذاری می‌تواند بازدهی مناسب و قدرت رقابت ایجاد کند یا خیر. وی گفت: در اقتصاد امروز، شرکت‌های بزرگ و موفق دنیا الزاماً بر تراکم دارایی‌های فیزیکی تمرکز ندارند و بخش قابل توجهی از ارزش آنها از قابلیت‌ها و توانمندی‌هایی ایجاد می‌شود که نمی‌توان آنها را صرفاً با معیار دارایی فیزیکی سنجید.

رئیس کل بانک مرکزی ایران همچنین بر ضرورت استفاده از داده در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری تأکید کرد و افزود: در گذشته تجربه مدیران مبنای مهمی برای تصمیم‌گیری بود، اما در محیط پیچیده امروز تجربه به تنهایی کافی نیست و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری باید بر اساس داده و اطلاعات مربوط به بازار اتخاذ شود.

همتی اظهار کرد: استفاده از داده به معنای واگذاری مدیریت به هوش مصنوعی یا سیستم‌ها نیست، بلکه اطلاعات و داده باید در اختیار مدیر قرار گیرد تا مدیر بر مبنای آنها درباره سرمایه‌گذاری تصمیم‌گیری کند.

وی تغییر ظرفیت بازارها، مسیر حرکت رقبا، رفتار مشتریان، سناریوهای قیمتی، نرخ ارز و تورم را از جمله عواملی دانست که باید در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری مورد توجه قرار گیرند.

رئیس کل بانک مرکزی ایران تأکید کرد: سؤال اصلی در سرمایه‌گذاری این است که آیا قرار است صرفاً دارایی ایجاد کنیم یا قابلیت؛ زیرا قابلیت است که توانمندی، قدرت رقابت و قدرت مانور بنگاه را افزایش می‌دهد.

همتی با اشاره به پروژه‌های نیمه‌تمام کشور گفت: طی سال‌های گذشته ده‌ها هزار همت دارایی در کشور ایجاد شده که بخشی از آنها نیمه‌تمام مانده است و برای تکمیل برخی از این پروژه‌ها نیز انگیزه کافی وجود ندارد، چرا که با تغییر شرایط اقتصادی، دیگر از توجیه و قابلیت رقابتی لازم برخوردار نیستند.

وی افزود: برخی پروژه‌های دولتی نیز با وجود پیشرفت‌های بالا همچنان نیمه‌تمام باقی مانده‌اند، زیرا در زمان آغاز آنها آینده‌نگری کافی درباره شرایط اقتصادی و قابلیت بهره‌برداری از پروژه صورت نگرفته و بیشتر تمرکز بر ایجاد یک دارایی بوده است.

رئیس کل بانک مرکزی ایران در پایان تأکید کرد: در شرایطی که تأمین مالی دشوار است، باید منابع به گونه‌ای سرمایه‌گذاری شوند که علاوه بر ایجاد دارایی، قابلیت، توان رقابت و ارزش‌آفرینی پایدار برای بنگاه و اقتصاد کشور ایجاد کنند.

خبر

مهار چاپ پول و مقابله با رانت؛

راهکارهای عبور از بحران کسری بودجه

مهار تورم در گرو اصلاح ساختار بودجه، قطع اضافه برداشت بانک‌ها و حذف رانت است تا با توقف موتور چاپ پول، معیشت مردم از بحران ناترازی نجات یابد. مهار تورم در گرو اصلاح ساختار بودجه، قطع اضافه برداشت بانک‌ها و حذف رانت‌های فسادزاست. انباشت مداوم کسری بودجه در کنار ناترازی‌های عمیق ساختاری و شبکه گسترده توزیع رانت، اقتصاد کشور را در چرخه‌ای فرساینده از چاپ پول و جهش‌های تورمی پیاپی گرفتار کرده است. بررسی روندهای پولی نشان می‌دهد تا زمانی که ریشه‌های اصلی ناترازی مالی دولت و بی‌انضباطی شبکه بانکی خشکانده نشود، بار سنگین افت ارزش پول ملی و کاهش قدرت خرید همچنان بر دوش اقشار مختلف جامعه سنگینی خواهد کرد. کارشناسان اقتصادی معتقدند خروج پایدار از این بن‌بست پولی، نیازمند اتخاذ یک بسته سیاستی منسجم شامل جراحی ساختار سند بودجه، اعاده استقلال واقعی به بانک مرکزی، شفاف‌سازی جریان گردش سرمایه و اصلاح مدیریت ناترازی‌ها در بخش‌های فرابودجه‌ای نظیر انرژی و صندوق‌های بازنشستگی است.

▪ کالبدشکافی کسری بودجه و ریشه‌های موتور محرک پایه پولی

سند بودجه سالانه کشور طی سال‌های اخیر بیش از آنکه برنامه‌ای واقع‌بینانه برای دخل و خرج ملی باشد، به فهرستی از آرزوهای مالی با درآمدهای غیرقابل تحقق و تعهدات هزینه‌ای سنگین بدل شده است. برآورد بیش از حد درآمدهای حاصل از فروش نفت، صادرات و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در کنار عدم امکان تحقق کامل آن‌ها، شکافی عمیق میان منابع و مصارف ایجاد می‌کند. دولت‌ها در مواجهه با این کسری آشکار و پنهان، در نهایت به استقراض مستقیم یا غیرمستقیم از منابع بانک مرکزی و صندوق توسعه ملی روی می‌آورند؛ اقدامی که مستقیماً به انبساط پایه پولی و متعاقباً افزایش نقدینگی در جامعه منتهی می‌شود. حمید رضا نجفی پژوهشگر ارشد حوزه اقتصاد کلان، در این زمینه معتقد است که تداوم گنجاندن ردیف‌های هزینه‌ای غیرمولد در لوایح بودجه، اصلی‌ترین عامل تحمیل بار مالی مازاد بر دوش خزانه است و تا زمانی که بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد واقعی و درآمدهای ملموس مالیاتی پایه‌گذاری نشود، دست‌اندازی به منابع پولی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. اصلاح بنیادین بودجه مستلزم غربالگری ردیف‌های کم‌بازده، کاهش بار مالی نهادهای موازی و حرکت به سمت ساختاری است که دخل و خرج آن بر پایه داده‌های شفاف و قابل وصول تنظیم شده باشد.

▪ ساماندهی شبکه بانکی و ضرورت مهار خلق پول بدون پشتوانه

بخش معتنابهی از رشد نقدینگی و ناترازی پولی در کشور، ناشی از عملکرد نامنضبط برخی بانک‌های دولتی و خصوصی است که به پشتوانه استقراض بی‌پایان از بانک مرکزی به حیات خود ادامه می‌دهند. تبدیل شدن اضافه برداشت بانک‌ها به خطوط اعتباری بلندمدت، نشان‌دهنده نقص جدی در سازوکارهای نظارتی و استقلال سیاست‌گذار پولی است. بنگاه‌داری مفرط، دارایی‌های موهوم منجمد و اعطای تسهیلات تکلیفی و ارتباطی بدون توجیه اقتصادی، ناترازی ترازنامه بانک‌ها را عمیق‌تر کرده و هزینه آن در قالب مالیات تورمی از جیب آحاد مردم برداشت می‌شود. این کارشناس بازارهای مالی و تحلیلگر مسائل بانکی، تاکید دارد که استقلال بانک مرکزی در ممانعت از تبدیل شدن به ابزار تامین مالی کسری‌ها نقشی تعیین‌کننده دارد و کنترل ترازنامه موسسات اعتباری ناتراز باید بدون مسامحه و با تعیین تکلیف یا انحلال بانک‌های زیان‌ده به مرحله اجرا درآید. وی معتقد است توقف جریان خلق اعتبار ناسالم در شبکه بانکی، پیش‌شرط تثبیت متغیرهای پولی و گام نخست در مسیر بازگرداندن ثبات به بازار پول است.

▪ خشکاندن بسترهای رانت، قاچاق سرمایه و فساد اقتصادی

توزیع رانت ارزی و چندنرخی بودن بازار مبادلات پولی، همواره یکی از بزرگ‌ترین منافذ هدررفت منابع ارزی و انباشت سودهای بادآورده برای سوداگران بوده است. اعمال سیاست‌های دستوری در تعیین نرخ ارز نه تنها مانع از جهش قیمت‌ها در بازار مصرف نشده، بلکه با ترغیب خروج غیرقانونی سرمایه، فاکتورسازی‌های صوری و ایجاد زمینه برای قاچاق کالا، بخش تولید را به شدت تضعیف کرده است. تداوم این سازوکار ناکارآمد، درآمدهای عمومی را تحلیل برده و کسری حاصل از آن را به شکل تورم به مصرف‌کننده نهایی منتقل می‌کند. ایجاد شفافیت کامل در زنجیره تامین، واردات و گردش وجوه نقد از طریق تکمیل سامانه‌های جامع تجارت و مؤدیان، تنها مسیر کارآمد برای بستن راه‌های فرار مالیاتی و رانت‌جویی است. تمرکز سازمان امور مالیاتی باید به جای فشار مضاعف بر حقوق‌بگیران و کسب‌وکارهای شناسنامه‌دار، بر شناسایی عایدی سرمایه‌های نامولد و تراکنش‌های نامشخص دانه‌درشت‌ها قرار گیرد تا درآمدهای پایدار دولت بدون نیاز به دست‌اندازی به ماشین چاپ اسکناس تامین گردد.

▪ چالش ناترازی‌های فرابودجه‌ای در حوزه انرژی و صندوق‌ها

علاوه بر کسری تراز عملیاتی مندرج در جداول بودجه، ناترازی‌های فزاینده در دو بخش کلیدی انرژی و صندوق‌های بازنشستگی، تهدیدی مزمن برای پایداری مالی کشور به شمار می‌روند. یارانه‌های پنهان گسترده، شدت مصرف انرژی بالا و فرسودگی تاسیسات تولید و انتقال، دولت را ناگزیر به تخصیص منابع هنگفت برای سرپوش گذاشتن بر ناکارآمدی‌های شبکه توزیع کرده است. از سوی دیگر، وابستگی روزافزون منابع مستمری صندوق‌های بازنشستگی به منابع عمومی دولت، هرساله سهم بودجه‌های عمرانی و توسعه‌ای را بلعیده و بر عمق ناترازی می‌افزاید. مدیریت علمی دارایی‌های صندوق‌ها، قطع دخالت‌های غیراقتصادی در چینش هیئت‌مدیره بنگاه‌های تابعه و اجرای طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در کنار گسترش ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر، از جمله راهکارهایی هستند که می‌توانند بار تحمیلی این بخش‌ها بر پایه پولی را تعدیل کنند. این اقدامات نیازمند نگاهی میان‌مدت و بهره‌گیری از توان کارشناسی برای پیشگیری از تعمیق بحران‌های زیرساختی است.